

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*
DEVELOPING GUIDELINES FOR STRENGTHENING STUDENTS'
SELF - DISCIPLINE UNDER THE OFFICE OF KALASIN PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA 3

ศุภวรรณ ทองลาด

Supawan Tonglad

พชรวิทย์ จันทร์ศิริ

Pacharawit Chansirisira

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

E-mail: kukkik5257@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 2) พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานวินัยของนักเรียน จำนวน 132 โรงเรียน จำนวน 264 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม Best Practice จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียน ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และหัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป หรือครูผู้รับผิดชอบงานวินัยของนักเรียน จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง การประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

* Received 27 January 2021; Revised 8 February 2021; Accepted 27 February 2021

มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนา, แนวทาง, การเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the current and desirable states and the priority need index of students' self - disciplines reinforcement of Primary Educational Service Area, Kalasin 3 2) to study the guidelines of students' self - disciplines reinforcement of Primary Educational Service Area, Kalasin 3. The research was divided into 2 stages. The first stage was to study the current and desirable states of students' self - disciplines reinforcement of Primary Educational Service Area, Kalasin 3 and the samples were directors and teachers who are responsible for the students' self - disciplines from 132 schools with 264 key informants by stratified random sampling technique. The research instrument was questionnaire. The statistics used in data analysis were arithmetic mean, standard deviation. and 2) to develop the guidelines of students' self - disciplines reinforcement of Primary Educational Service Area, Kalasin 3. The interview from best practice obtained 3 directors and 3 teachers by purposive sampling. The research instruments were semi - structure interview form and the assessment form in appropriation and possibility of guidelines by purposive sampling. The statistics used in data analysis were arithmetic mean, standard deviation. The results as follow; 1. The current states as a whole was at the medium level while the desirable state of students' self - disciplines reinforcement of Primary Educational Service Area, Kalasin 3 as a whole was the very high level. 2. The guidelines of students' self - disciplines reinforcement of Primary Educational Service Area, Kalasin 3; the result of the assessment in appropriation and possibility was at high level.

Keywords: Development, Guidelines, Students' Self - Disciplines Reinforcement

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาของไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกำลังประสบปัญหาวิกฤติค่านิยม จริยธรรม และพฤติกรรม และเกิดการเชื่อมโยงถึงการดำเนินชีวิต ความประพฤตินี้ทัศนคติ และคุณธรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นผลกระทบจากที่วัฒนธรรมต่างชาติได้เข้ามามีบทบาทในประเทศไทย โดยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ เด็กและเยาวชนไม่สามารถแยกแยะได้ว่าควรที่จะเลือกเอาวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ดีได้อย่างเหมาะสม ทำให้การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมลดลงและศักยภาพของคนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนไม่มีความสำนึกที่ดีอาจจะทำให้ประชากรของประเทศไม่มีคุณภาพ จะเห็นได้ว่าหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้ ด้วยประชากรที่มีคุณภาพ การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคอนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ, 2560)

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งเป็นผลลัพธ์เชิงพฤติกรรมของผู้เรียนไว้ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ การพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน เป็นการส่งเสริมผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) และเป็นต้นทุนชีวิตให้ผู้เรียนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่มีคุณลักษณะที่ดีในอนาคต (สุริยเดว ทรีปาตี และคณะ, 2552)ซึ่งองค์ประกอบของทุนชีวิตมี 5 องค์ประกอบ คือ บ้าน ชุมชน โรงเรียน เพื่อน และตัวตน และความสามารถในการจุดตนเองที่จะดำรงชีวิตให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขก็คือ วินัยในตนเอง (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะที่กล่าวมา ข้างต้น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริม ควบคู่ไปกับ วิชาความรู้และทักษะการปฏิบัติอย่างเหมาะสม ดังนั้นหน้าที่สำคัญของโรงเรียนจึงเป็นการเตรียมเด็กให้เป็นพลเมืองดีโดยเฉพาะการปลูกฝังความมีวินัย

วินัยในตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะในสังคมย่อมต้องมีกฎเกณฑ์ ร่วมกัน หากคนในสังคมไม่รักษากฎเกณฑ์ย่อมไม่มีความสุขในสังคม การรู้จัก

ปกครองตนเองให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม เกิดความตระหนักต่อบทบาทหน้าที่ภายในจิตใจของตนเองและดำรงตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้มีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สำหรับวินัยในตนเองของนักเรียนจะส่งผลต่อทั้งโรงเรียนและสังคมส่วนรวมทั้งปัจจุบันและอนาคต (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551) การมีวินัยในตนเองจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความรับผิดชอบ ส่งผลให้ครูและนักเรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และประสบผลสำเร็จในการเรียนการสอน ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าต่อตนเอง คุณลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีวินัยในตนเองนั้น จากการวิเคราะห์แนวคิดของ นักวิชาการหลาย ๆ ท่าน พอสรุปได้คือ ผู้มีวินัยในตนเองต้องเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบและพฤติกรรมตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีความตรงต่อเวลา ยอมรับการกระทำของตนเอง เชื้อมั่นในตนเอง ตั้งใจจริง เป็นผู้กระทำและมีความอดทน ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นในการทำงาน อยู่ในกรอบของศีลธรรมที่พึงปรารถนาของสังคม รวมถึงความเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมในอนาคตต่อไป ที่สำคัญคือ ต้องรู้จักวินัยของตนเป็นอย่างดี และเคร่งครัดในวินัยเป็นอย่างดีตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องของการรู้จักหน้าที่ (กฤษณา พันธุมวานิช, 2550)

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ได้จัดกิจกรรมการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบให้นักเรียนหลายกิจกรรม เช่น กิจกรรมการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน กิจกรรมอาหารกลางวัน กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ สวดสัปดาห์ และกิจกรรมการทำเขตรับผิดชอบ แต่ในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ยังไม่ส่งผลให้นักเรียนมีระเบียบวินัยเท่าที่ควร จากสภาพปัญหาในปัจจุบัน ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอน ได้พบเห็นปัญหาการขาดระเบียบวินัยของนักเรียนเป็นประจำและเป็นปัญหาที่สถานศึกษาทุกแห่งประสบเช่นกัน คือ ไม่ตั้งใจเรียน ติดเกมส์ การใช้โทรศัพท์เวลานาน การทะเลาะวิวาท เป็นทาสอบายมุข เสพสิ่งเสพติด ขาดความรับผิดชอบ ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษาและสังคม สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม ไม่สนใจงานที่ครูมอบหมายให้ ซึ่งนักเรียนที่ประพฤติกฎการขาดวินัยในตนเองนี้ จะส่งผลกลายเป็นคนที่ไม่มีความวินัยในตนเองต่อไปเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ย่อมทำให้มีโอกาสประสบความล้มเหลวในการดำเนินชีวิต นอกจากผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวของนักเรียนเองแล้วยังส่งผลต่อสังคม และประเทศชาติต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3, 2562)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน จึงมีความสนใจที่จะพัฒนานักเรียนโดยจะใช้แนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ซึ่งแนวทางนี้จะช่วย

เสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้ที่คุณลักษณะที่ดีขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสังคมและต่อประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3
2. การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของวินัยในตนเองของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาระยะที่ 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานวินัยของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 จำนวน 132 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานวินัยของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยอาศัยขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์แบ่งชั้น เพื่อจัดออกเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

ขั้นที่ 3 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากตามจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 132 คน และครูผู้รับผิดชอบงานวินัยของนักเรียน จำนวน 132 คน รวม 264 คน จาก 132 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยจำแนกข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert วิเคราะห์โดยหาเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

1.1 เป็นโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการพัฒนาด้านความมีวินัยของนักเรียน

1.2 ผลงานความสำเร็จทางด้านการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน ในระดับภาค ระดับชาติ เป็นที่ประจักษ์และยอมรับโดยทั่วกัน

2. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือครูผู้รับผิดชอบงานวินัยของนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไปหรือครูผู้รับผิดชอบงานวินัย จำนวน 3 คน จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียน ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน ได้แก่ โรงเรียนคำบงพิทยาคม โรงเรียนสมเด็จพระพนครุเคราะห์ และโรงเรียนสกลพิทยาคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

การจัดกระทำข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) มาสรุปหลอมรวมตามประเด็นขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 7 คน โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. จบการศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาโท หรือ
2. ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี หรืออาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
3. เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับงานด้านวินัยของนักเรียนและด้านอื่น ๆ ในระดับภาคและระดับประเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ โดยการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

วินัยในตนเอง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	modified	ลำดับ
1. ความมุ่งมั่น	2.77	0.76	ปานกลาง	4.61	0.57	มากที่สุด	0.664	2
2. ความอดทน	2.84	0.65	ปานกลาง	4.65	0.51	มากที่สุด	0.637	3
3. ความรับผิดชอบ	2.80	0.61	ปานกลาง	4.67	0.54	มากที่สุด	0.668	1
4. ความเชื่อมั่นในตนเอง	2.94	0.71	ปานกลาง	4.60	0.59	มากที่สุด	0.565	4
รวม	2.84	0.40	ปานกลาง	4.63	0.33	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านความมุ่งมั่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 และสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 เมื่อพิจารณารายด้านที่มีเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และลำดับความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน เรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบ (PNI_{modified} = 0.637) ความมุ่งมั่น (PNI_{modified} = 0.664) ความอดทน (PNI_{modified} = 0.637) และความเชื่อมั่นในตนเอง (PNI_{modified} = 0.565) ตามลำดับ

2. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยมีแนวทางการพัฒนาตามองค์ประกอบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน 4 องค์ประกอบ 18 แนวทาง ดังรายละเอียด ดังนี้ ความมุ่งมั่น จำนวน 4 แนวทาง ความอดทน จำนวน 4 แนวทาง ความรับผิดชอบ จำนวน 6 แนวทาง ความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 4 แนวทาง โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในด้านความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง รองลงมา คือ ความอดทน ความรับผิดชอบและความมุ่งมั่น จากที่กล่าวมาอาจเนื่องมาจากการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่โรงเรียนทุกที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดบูรณาการในการเรียนการสอน และส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ซึ่งอาจจะมีผลกระทบจากหลาย ๆ ปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยเบญญาภา หลวงราช ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน (เบญญาภา หลวงราช, 2560)

1.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรับผิดชอบ รองลงมา ความอดทน ความมุ่งมั่น และความเชื่อมั่นในตนเอง ตามลำดับ ที่ปรากฏผลดังกล่าวน่าจะมาจากผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานวินัยของนักเรียนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีวินัยในตนเองซึ่งต้องใช้กิจกรรมและเทคนิคต่าง ๆ เข้ามาช่วยสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ คัสเตศรี ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มและเทคนิคแม่แบบ พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบขยันหมั่นเพียรในการเรียนที่ดีขึ้น นักเรียนมีการทำงานร่วมกับผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันได้เป็นอย่างดี มีความเชื่อมั่นใน ตนเองในการกล้าแสดงออกในสิ่งที่เหมาะสมปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม และนักเรียนมีความ อดทนในการทำงานที่สูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมชุดกิจกรรม (พัชรินทร์ คัสเตศรี, 2560)

1.3. ผลการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็น (PNImodified) ในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า เมื่อพิจารณา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นความอดทน และความเชื่อมั่นในตนเอง ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานวินัยของนักเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญญาภา หลวงราช ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ได้แก่ โรงเรียนต้องมีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ครูต้องให้ความรัก ความเอื้ออาทร ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน และนักเรียนต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง (เบญญาภา หลวงราช, 2560)

2. ผลการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ การเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน มีวินัยในตนเองของแต่ละคนที่แตกต่างกัน ซึ่งวินัยในตนเองซึ่งต้องมีการพัฒนาและแก้ไขมาตลอด โดยสามารถอภิปรายผลรายละเอียดดังนี้ มีการกำหนดนโยบายส่งเสริมกิจกรรมของนักเรียนอย่างชัดเจน โดยมีคณะกรรมการสถานักเรียนร่วมกันวางแผนงานจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกกิจกรรมที่สร้างความเป็นผู้นำและผู้ตามอย่างสร้างสรรค์ อบรมในชั้นเรียนโดยใช้วินัยเชิงบวก ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องประพฤติดนเป็นตัวอย่างที่ดี 4) กำหนดระยะเวลา รายงานผลเมื่อสิ้นปีการศึกษาเพื่อปรับปรุงในปีถัดไป เช่น มีการยกย่องความดี ให้กับนักเรียน พัฒนาการมีความอดทนโดยสอดแทรกในชีวิตประจำวัน โดยเชิญชวนนักเรียนให้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ กฎระเบียบในชีวิตประจำวัน การเรียนและการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องขมเขยันทันที ชัดเจน และเข้าใจง่าย ครูให้นักเรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เน้นกระบวนการจิตอาสา แบ่งงานเป็นระบบโดยไม่บังคับ ไม่เหน็ดเหนื่อย ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงอยู่บ่อย ๆ มีการปรับปรุงแก้ไขจุดด้อย และพัฒนาจุดเด่นอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถ เช่น การแต่งกายให้ถูกระเบียบ การเตรียมอุปกรณ์การเรียน การส่งเสริมกิจกรรมรักการอ่าน ปลูกฝังเรื่องทักษะชีวิต โดยเน้นในเรื่องของหน้าที่โดยธรรมชาติและหน้าที่โดยตำแหน่ง ใช้กิจกรรมที่ทำทนายเพื่อกระตุ้นนักเรียนและยังให้ชุมชนเป็นตัวช่วยในการฝึกความรับผิดชอบ มีการสรุปผลงานประจำปีเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงในปีการศึกษาต่อไป ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เป็นกระบวนการวิธีการทำงานอย่างเป็นระบบ เริ่มฝึกความรับผิดชอบของนักเรียนตั้งแต่เด็กเพื่อทำให้นักเรียนได้เกิดความเคย

ชินได้รู้จักหน้าที่ของตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุปชัย โกสินาม ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ยกย่องคนที่มีความเพียรพยายามในการแก้ปัญหาเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนกล้าคิด กล้าแสดงออกตามความสามารถของตัวเองได้อย่างเต็มที่และความเป็นผู้นำ ส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ โดยได้รับการตอบสนองในทางบวก เพื่อที่จะทำให้นักเรียนมีมโนคติต่อตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาด้านบุคลิกภาพนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกเพื่อสร้างความมั่นใจ (สุปชัย โกสินาม, 2557)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ทั้ง 4 องค์ประกอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตามองค์ประกอบวินัยในตนเองของนักเรียน 4 องค์ประกอบ 18 แนวทาง ดังรายละเอียด ดังนี้ ความมุ่งมั่น จำนวน 4 แนวทาง ความอดทน จำนวน 4 แนวทาง ความรับผิดชอบ จำนวน 6 แนวทาง ความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 8 แนวทาง มีการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ข้อเสนอแนะทั่วไป** จากผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง รองลงมา คือ ความอดทน ความรับผิดชอบและความมุ่งมั่น ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จึงควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม และหาแนวทางในการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน และควรทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้นำเสนอการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความมุ่งมั่น ด้านความอดทน ด้านความรับผิดชอบ และด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 หรือโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียง ควรได้ศึกษาแนวทางดังกล่าว และพิจารณาไปประยุกต์ใช้ **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรศึกษาเกี่ยวกับวินัยในตนเองของนักเรียนในแต่ละด้าน โดยแยกตามช่วงชั้น เช่น ช่วงชั้นอนุบาล ช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 เนื่องจากความแตกต่างของช่วงวัยผู้เรียน เพื่อที่จะได้ทราบแนวทางการส่งเสริมและปรับปรุงพัฒนาต่อไป 2) ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนในด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของสภาพปัจจุบันเป็นการเฉพาะ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษณา พันธุ์วานิช. (2550). คนมีคุณธรรมความรับผิดชอบในพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. เรียกใช้เมื่อ 30 เมษายน 2563 จาก <http://www.med.swu.ac.th/librarymd/index/>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). ลักษณะชีวิตสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8) กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- เบญญาภา หลวงราช. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา . มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรินทร์ คัสเตศรี. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มและเทคนิคแม่แบบ. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. (2562). รายงานผลการดำเนินงานประจำปี งบประมาณ 2562. กาฬสินธุ์: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุปชัย โกสินาม. (2557). การพัฒนาการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองฮีอำเภอยักษ์ภูมิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุริยเดว ทรีปาตี และคณะ. (2552). ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย. โครงการก้าวอย่าง
เข้าใจภายใต้การสนับสนุนของกองทุนโลก กระทรวงสาธารณสุข องค์การแพธ(PATH).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.